

Zdravotníctvo potrebuje vzdelaných manažérov

PhDr., RNDr. Andrej Kováč, PhD., MPH

Manažment je jedna z najdôležitejších ľudských činností. Je to proces, ktorý slúži na dosahovanie cieľov organizácie prostredníctvom usmerňovania premeny vstupov, resp. zdrojov na požadované výstupy. Vykonávajú ho manažéri, ktorí pomocou racionálnych aktivít vplývajú na zdroje, tieto kombinujú a tak sa usilujú zabezpečiť ich efektívnu transformáciu. Manažment je teória a prax riadenia organizácií v podmienkach trhového hospodárstva. Hlavným prvkom organizácie sú ľudia, preto manažéri pôsobia predovšetkým na nich a koordináciou ich individuálnych úsilí zabezpečujú plnenie cieľov. Koordinácia činnosti ľudí umožňuje dosiahnuť také výsledky, ktoré nie sú dosiahnuteľné samostatne konajúcimi jednotlivcami. Vo všetkých organizáciách, či už ziskovo alebo neziskovo orientovaných, pôsobia manažéri. V spoločnosti majú významné poslanie, pretože v dobrom i zlom ovplyvňujú jej činnosť a výsledky. Názory, koho považovať za manažéra, nie sú rovnaké. V zásade sú dve rozličné interpretácie manažérov, t. j. úzka a široká, pričom v oboch prípadoch sú určité rozdiely v ich obsahu. Pomenovanie „manažéri“ sa niekedy používa len na označenie vrcholových pracovníkov firiem, ktorí ich riadia a zodpovedajú za celkovú činnosť firmy. Manažéri predstavujú v tomto prípade len jednu kategóriu pracovníkov, vykonávajúcich proces manažmentu. V organizáciách sú rôzni manažéri, pričom všetci riešia rovnaké problémy, t. j. usilujú sa dosiahnuť určité ciele a činnosti, pričom aplikujú mnohé rovnaké postupy efektívneho manažmentu. Sú bezprostredne spojení s procesom manažmentu, a tak odpoveď na otázku, kto je manažér, treba hľadať v pojme a obsahu manažmentu. Objektom manažérskeho povolania sú hlavné zdroje (inputy) organizácie, t. j. ľudské, fyzické, informačné zdroje, ktoré organizácia prijíma a využíva z okolia. Úlohou manažérskeho povolania je ich vzájomne kombinovať tak, aby sa dosiahli žiaduce ciele. S týmto zámerom manažér koordinuje aktivity jemu podriadených ľudí.

Zdravotníctvo predstavuje špecifickú oblasť pre manažéra. Je charakteristické špecifickými trhovými mechanizmami. Je to priestor, kde sa stretáva prirodzená ľudská túžba po zdraví a nesmrteľnosti, s prísny a exaktným svetom ekonómie. Úlohou manažéra je organizovať procesy tak, aby dokázal vhodnou kombináciou „vzácných“ zdrojov vytvoriť optimálny objem a štruktúru poskytovaných služieb. Väčšinu manažérov v zdravotníctve tvoria lekári a iní zdravotnícki pracovníci. Tí často nemajú dostatočné vzdelanie a zručnosti

v riadení a organizovaní zdravotníctva, pričom často musia robiť ekonomické i manažérske rozhodnutia. Je preto veľmi dôležité, aby došlo k integrácii oboch odborností, manažérskej aj zdravotníckej. Vzdelaní manažéri v zdravotníctve by mali byť významným prvkom pri riešení zložitých javoch, ktoré sa vyskytujú v súvislosti s transformáciou, ale aj ďalším riadením zdravotníctva. Teoretické poznatky a praktické zručnosti pri riadení zmien, riadení krízových stavov, strategické a finančné riadenie, ale najmä skúsenosti z týchto oblastí aplikované na prostredie zdravotníctva by sa mali stať základom úspešnosti manažérov.

Keďže Slovensko nemá žiadny ucelený vzdelávací systém pre manažérov v zdravotníctve a manažérske vzdelanie nebýva často podmienkou pre riadenie v zdravotníctve a pre iné seniorské pozície, manažment nefunguje dostatočne. Chýbajú tiež zdokumentované manažérske skúsenosti v podobe tzv. success stories, case studies, best practices z oblasti zdravotníctva. Je preto veľmi potrebné vytvoriť tzv. kompetenčný model pre zdravotníckych manažérov na jednotlivých úrovniach manažmentu a systematicky zdravotníckych manažérov vzdelávať a rozvíjať ich manažérske kompetencie, čo sa určite neskôr odzrkadlí v efektívnejšom riadení zdravotníctva. Nestačí do zdravotníctva len sypať peniaze, keď s nimi nevieme hospodáriť. Kompetentní by sa mali preto zamyslieť a urobiť kroky tak, ako hovorí jedno staré príslovie, že je lepšie hladných naučiť ryby chytať, ako ich nimi každý deň iba kŕmiť.

Adresa autora:

PhDr., RNDr. Andrej Kováč, PhD., MPH
Katedra riadenia
Fakulta verejného zdravotníctva
Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave
Limbová 12
833 03 Bratislava
e-mail: [andrej.kovac\(at\)szu.sk](mailto:andrej.kovac(at)szu.sk)
Vedúci katedry: PhDr., RNDr. Andrej Kováč, PhD., MPH